

Hulshorst Weversweg
gemeente Nunspeet
rapport 1634

Hulshorst Weversweg gemeente Nunspeet

Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

J.A.A. de Ridder

Met een bijdrage van:

J. de Moor (ArcheoSpecialisten)

Colofon

ADC Rapport 1634

Hulshorst, Weversweg gemeente Nunspeet
Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

Auteur: J.A.A. de Ridder
Met een bijdrage van : J. de Moor (ArcheoSpecialisten)

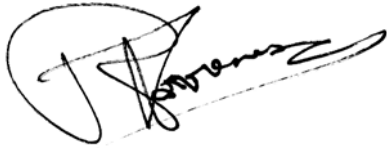
In opdracht van: Bugel Hajema

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, oktober 2008

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie
R. Torremans

ISBN 978-90-6836624-2

ADC ArcheoProjecten
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Tel 033 299 8181
Fax 033 299 8180
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Algemeen	7
1.2 Vooronderzoek	7
1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen	9
1.4 Opzet van het rapport	9
2 Methoden	9
3 Resultaten	11
3.1 Fysisch geografisch onderzoek (J. de Moor, ArcheoSpecialisten)	11
3.2 Sporen en structuren	11
3.3 Vondstmateriaal	11
3.3.1 Aardewerk	11
4 Synthese	13
4.1 Algemeen	13
4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen	13
5 Waardering en selectieadvies	14
5.1 Waardering van de vindplaats	14
5.2 Selectieadvies	14
Literatuur	15
Lijst van afbeeldingen	15
Lijst van Tabellen	15
Bijlage	16
Verklarende woordenlijst	17
Afkortingen in database	19

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie:	Gelderland
Gemeente:	Nunspeet
Plaats:	Hulshorst
Toponiem:	Weversweg
Kaartblad:	26H
Coördinaten:	178288,485953/178289,4859248/178253,485934/178252,485938
Projectverantwoordelijke:	A. de Ridder
Bevoegd gezag:	Gemeente Nunspeet
Deskundige namens het bevoegd gezag:	Mevr. M. Dijcker
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):	30751
ADC-projectcode:	4108541
Complex en ABR codering:	Akker (ELA)
Periode(n):	ME
Geomorfologische context:	Dekzand met esdek
NAP hoogte maaiveld:	Ca. 5,75 m + NAP
Maximale diepte onderzoek:	Ca. 1 m - Mv
Uitvoering van het veldwerk:	4 september 2008
Beheer en plaats documentatie:	Provinciaal Depot Gelderland

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Nunspeet heeft ADC ArcheoProjecten op 4 september 2008 een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven uitgevoerd in het plangebied Weversweg te Hulshorst in de gemeente Nunspeet. Aanleiding tot dit onderzoek is een bestemmingsplanwijziging in verband met toekomstige nieuwbouw. Hierdoor zullen eventuele aanwezige archeologische waarden worden verstoord. Het doel van het onderzoek is om vast te stellen in hoeverre archeologische indicatoren aanwezig zijn en wat de staat van conservering hiervan is. Op het perceel zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen van een middeleeuwse nederzetting.

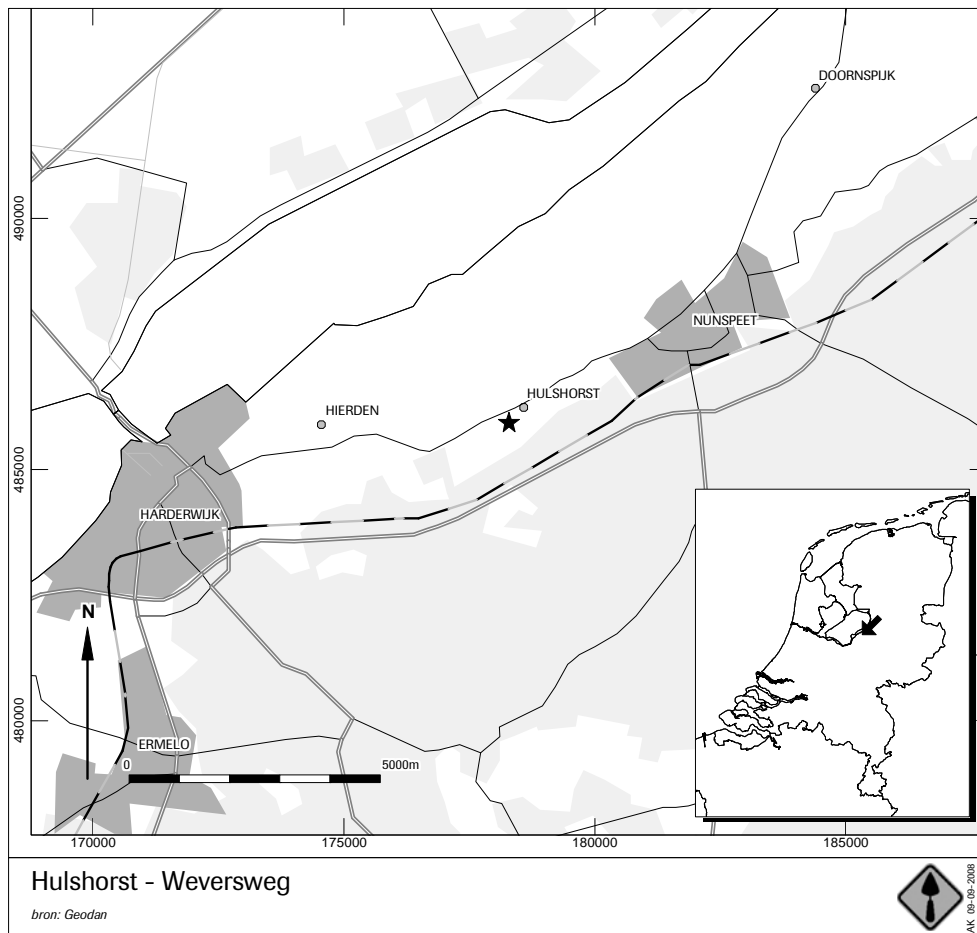
Het plangebied ligt op de gordeldekzanden en is afgedekt met een esdek. Op deze gordeldekzanden zijn al zeer veel vindplaatsen aangetroffen. De aanwezigheid van een esdek zorgt daarbij over het algemeen voor een goede bescherming van de archeologische waarden.

Op de dekzandrug waar het plangebied op ligt, zijn een vuursteenvindplaats uit de prehistorie en een nederzetting uit de Middeleeuwen bekend. In de directe omgeving van het plangebied is één archeologische vindplaats bekend. Het betreft het aangrenzende perceel, waar in maart 2008 een inventariserend onderzoek heeft plaatsgevonden.¹ Bij dit onderzoek is vastgesteld dat er sporen van een Middeleeuwse nederzetting aanwezig zijn.

Tijdens het nieuwe onderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een middeleeuwse nederzetting op dit perceel. Op basis van deze resultaten van het onderzoek wordt geadviseerd om geen vervolgonderzoek te laten plaatsvinden. Hierdoor kan dit terrein uit archeologisch oogpunt vrij worden gegeven.

Tabel 1. Tijdsduur van de verschillende (pre)historische perioden.

PERIODE	TIJD IN JAREN				
Nieuwe tijd C	1850	na Chr.	-	heden	na Chr.
Nieuwe tijd B	1650	na Chr.	-	1850	na Chr.
Nieuwe tijd A	1500	na Chr.	-	1650	na Chr.
Late-Middeleeuwen B	1250	na Chr.	-	1500	na Chr.
Late-Middeleeuwen A	1050	na Chr.	-	1250	na Chr.
Vroege-Middeleeuwen D	900	na Chr.	-	1050	na Chr.
Vroege-Middeleeuwen C	725	na Chr.	-	900	na Chr.
Vroege-Middeleeuwen B	525	na Chr.	-	725	na Chr.
Vroege-Middeleeuwen A	450	na Chr.	-	525	na Chr.
Romeinse tijd	12	voor Chr.	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	voor Chr.	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	voor Chr.	-	800	voor Chr.
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	5300	voor Chr.	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (Midden Steentijd)	8800	voor Chr.	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd)	300.000	voor Chr.	-	8800	voor Chr.

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied op de topografische kaart.

¹ Williams 2008.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van Bugel Hajema heeft ADC ArcheoProjecten een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van proefsleuven uitgevoerd voor het plangebied Hulshorst, Weversweg (afb. 1), in het kader van te realiseren nieuwbouw. Vooronderzoek (zie §1.2) heeft aangetoond dat zich op deze locatie mogelijke een middeleeuwse nederzetting bevindt (zie voor periodisering tabel 1). De voorgenomen bouwplannen zullen deze mogelijk aanwezige resten vernietigen/ernstig beschadigen.

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 3,9 ha en is momenteel in gebruik als grasland. Het gebied ligt in Hulshorst en wordt begrensd door de Klarenweg in het westen, het Molenpad in het zuiden, de Weversweg in het oosten en de bewoning aan de Harderwijkseweg in het noorden. In het gebied is een proefsleuf aangelegd met een totale oppervlakte van 160 m².

Het veldwerk is uitgevoerd op 4 september 2008. In die periode zijn de proefsleuven aangelegd en onderzocht conform het Programma van Eisen (PvE), dat door ADC ArcheoProjecten is opgesteld.² Dit ontwerp is goedgekeurd door Mevr. M. Dijcker van de gemeente Nunspeet. De vondsten en bijbehorende documentatie die tijdens het IVO zijn verzameld, zijn gedeponneerd in het Provinciaal Depot Gelderland te Nijmegen.

Het veldteam bestond uit de volgende personen: A. de Ridder (projectverantwoordelijke/veldarcheoloog), T. Krol (veldtechnicus), J. Emo (veldassistent), De bij dit project betrokken fysisch geograaf was J. de Moor, Senior archeoloog was R. Torremans. De contactpersoon bij Bugel Hajema is C. Roovers. Het vondstmateriaal (aardewerk) is bestudeerd door S. Ostkamp.

1.2 Vooronderzoek

In verband met toekomstige ontwikkelingen in het plangebied zijn twee archeologische inventarisaties in het onderzoeksgebied uitgevoerd, voor perceel 4002 door RAAP in 2006 en voor perceel 2882 en 4427 door het ADC in 2005.³ Dit onderzoek wees uit dat perceel 4002 voor een groot deel is verstoord tot in de C- horizont en dat op de percelen 2882 en 4427 de bodemopbouw intact is. Van de dekzandrug waarop het plangebied ligt, zijn een (vuursteen) vindplaats uit de prehistorie en een nederzetting uit de Middeleeuwen bekend.⁴ Op de Indicatieve Kaart Archeologische waarden (IKAW) ligt het plangebied grotendeels in een zone met een hoge verwachting door de aanwezigheid van een esdek (afb 2). De aanwezigheid van dit esdek geeft aan dat als er archeologische resten aanwezig zijn, deze resten waarschijnlijk in een goede conditie verkeren.

In maart 2008 heeft ADC ArcheoProjecten in het onderzoeksgebied vijf proefsleuven aangelegd. In deze proefsleuven kwamen sporen tevoorschijn van middeleeuwse bewoning.⁵

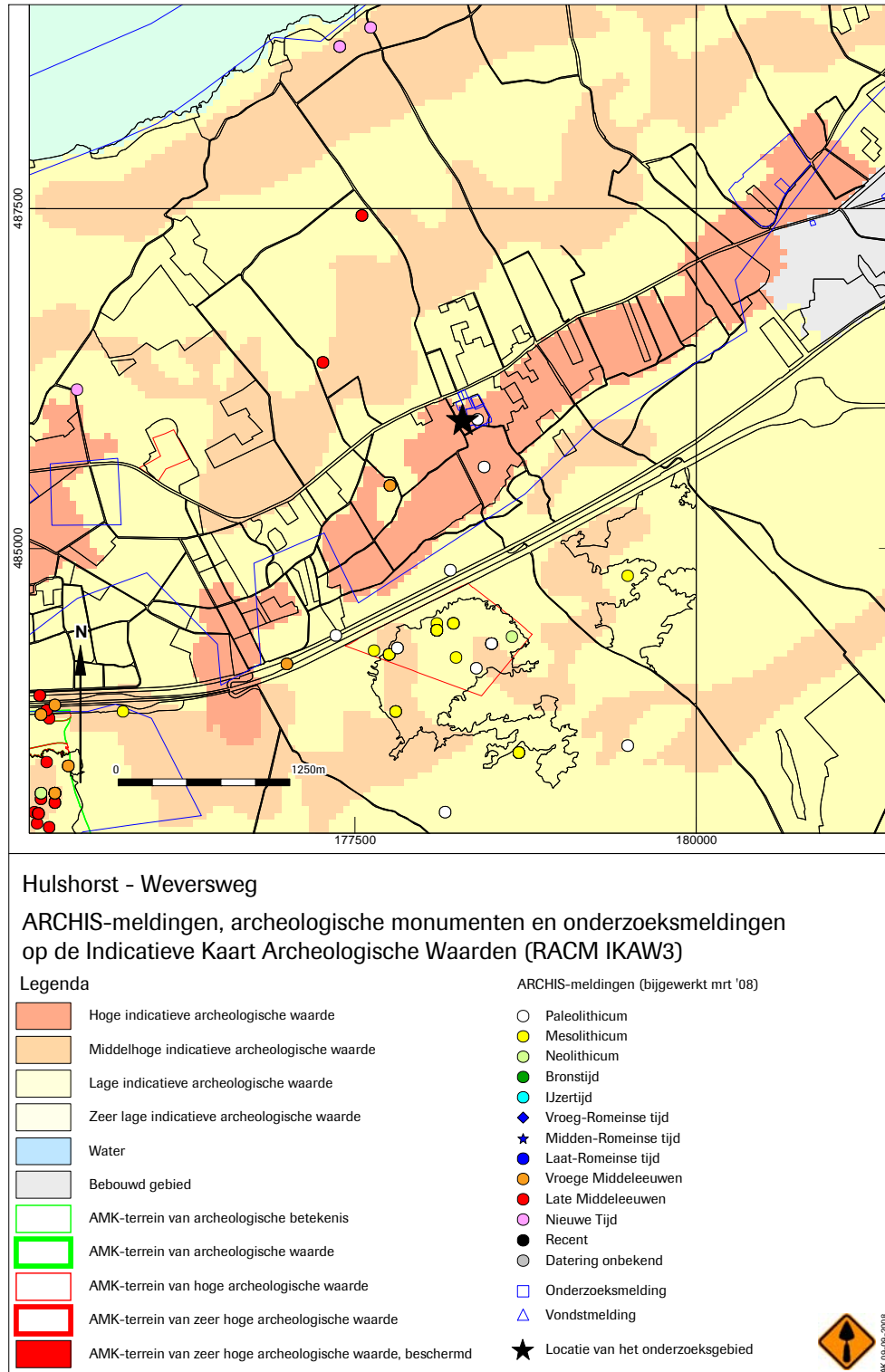
² Gerrets 2008, PvE 08-266.

³ Smit 2005.

⁴ ARCHIS waarneming 6924, 9278, 10131, 40847,40857, 41901 en melding 8946.

⁵ Williams 2008.

Afb. 2. Locatie van het onderzoeksgebied op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW3).

1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen

Het IVO in de vorm van proefsleuven heeft tot doel de aard, omvang en kwaliteit (graafheid en conservering) vast te stellen van de vindplaats(en) in het gebied om te komen tot een definitief oordeel over de behoudenswaardigheid ervan. Daarnaast moeten gegevens verkregen worden om hetzij verder archeologisch onderzoek mogelijk te maken, hetzij adequate maatregelen voor behoud en beheer te kunnen treffen.⁶ Specifiek voor het plangebied Weversweg had het onderzoek verder tot doel om vast te stellen of de aangetroffen middeleeuwse nederzetting op het aangrenzende perceel, aanwezig is op de locatie van het huidige plangebied.⁷

In het PvE zijn verschillende onderzoeksvragen gesteld. Deze worden in dit rapport beantwoord op basis van hetgeen in de proefsleuven is aangetroffen.

De volgende onderzoeksvragen zijn in het PvE gesteld:

1. Wat is de aard, datering, fasering en ruimtelijke spreiding van de archeologische waarden?
2. Wat is de datering van het esdek en is hierin een fasering aanwezig?
3. Zijn er resten van de op het aangrenzende deel van het terrein aangetroffen middeleeuwse nederzetting aanwezig op de locatie?
4. Wat is de conserveringstoestand en graafheid van de archeologische resten?
5. Wat is de landschappelijke context van de resten?
6. Op welke diepte bevinden de archeologische resten zich?
7. Is een oude percelering te herleiden?
8. Wat zeggen de aangetroffen resten over het middeleeuwse ontginningslandschap?
9. Kan er aan de hand van het vondstmateriaal iets gezegd worden over de sociale of economische situatie van de bewoners?
10. Hoe passen deze resten in het beeld dat we op dit moment hebben van de middeleeuwse bewoningsgeschiedenis van de westrand van de Veluwe?

1.4 Opzet van het rapport

Dit rapport betreft een standaardrapport zoals genoemd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 3.1 -specificatie VS05). In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd, waarna de eerste conclusies volgen. Dit onderzoek vormt geen eindstation, maar de basis van waaruit verder synthetiserend onderzoek kan plaatsvinden.

Na de samenvatting en dit inleidende hoofdstuk volgt een omschrijving van de onderzoeksmethoden in hoofdstuk 2. Vervolgens zullen de verschillende deelonderzoeken aan de orde komen. Als eerste een beschrijving van de bodemopbouw en de geomorfologische kenmerken van het onderzoeksgebied. Vervolgens zullen de aangetroffen sporen besproken worden. Eveneens in hoofdstuk 3 wordt het geborgen vondstmateriaal kort besproken. In hoofdstuk 4 volgt de synthese en worden de onderzoeksvragen beantwoord. Het rapport wordt afgesloten door de conclusies en een waardebeoordeling van de vindplaatsen in het onderzoeksgebied.

2 Methoden

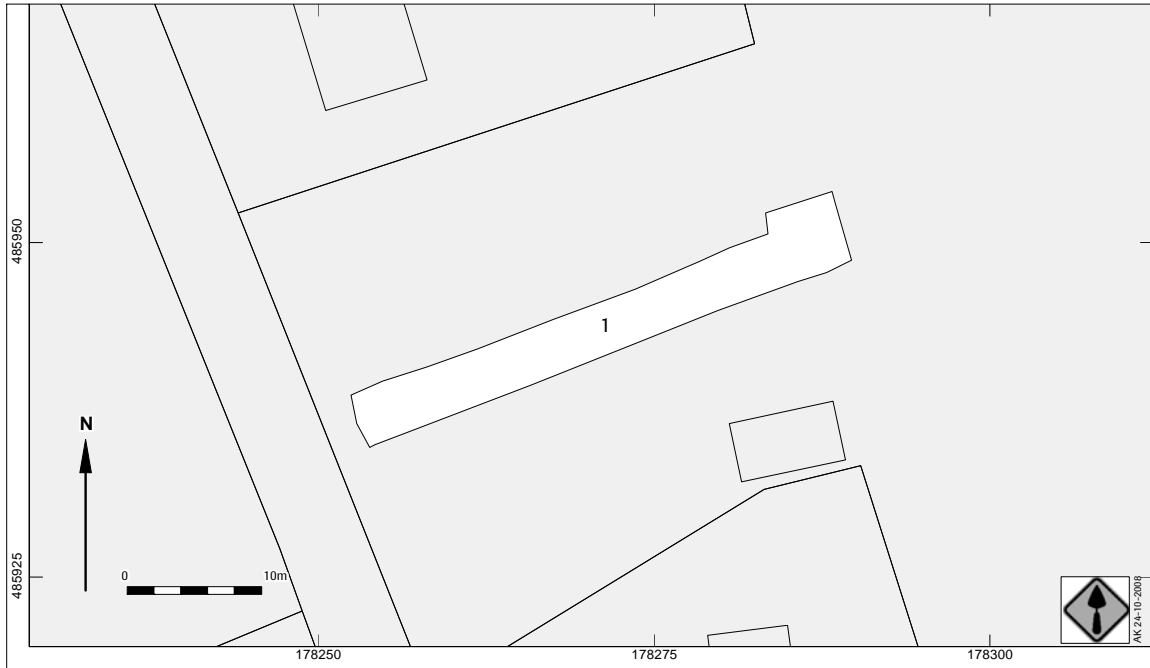
Het onderzoek is uitgevoerd conform de KNA 3.1 en het PvE.⁸ Tijdens het IVO is één proefsleuf aangelegd. De ligging van deze proefsleuf was zuidwest noordoost georiënteerd en ligt over het midden van het onderzoeksterrein (afb. 3).

In het PvE werd een werkwijze voorgesteld waarbij het opgravingsvlak wordt aangelegd op het sporenniveau. Grondsporen worden selectief afgewerkt, gericht op het bepalen van aard, datering en conservering van deze resten. Vondstmateriaal wordt zoveel mogelijk geborgen.

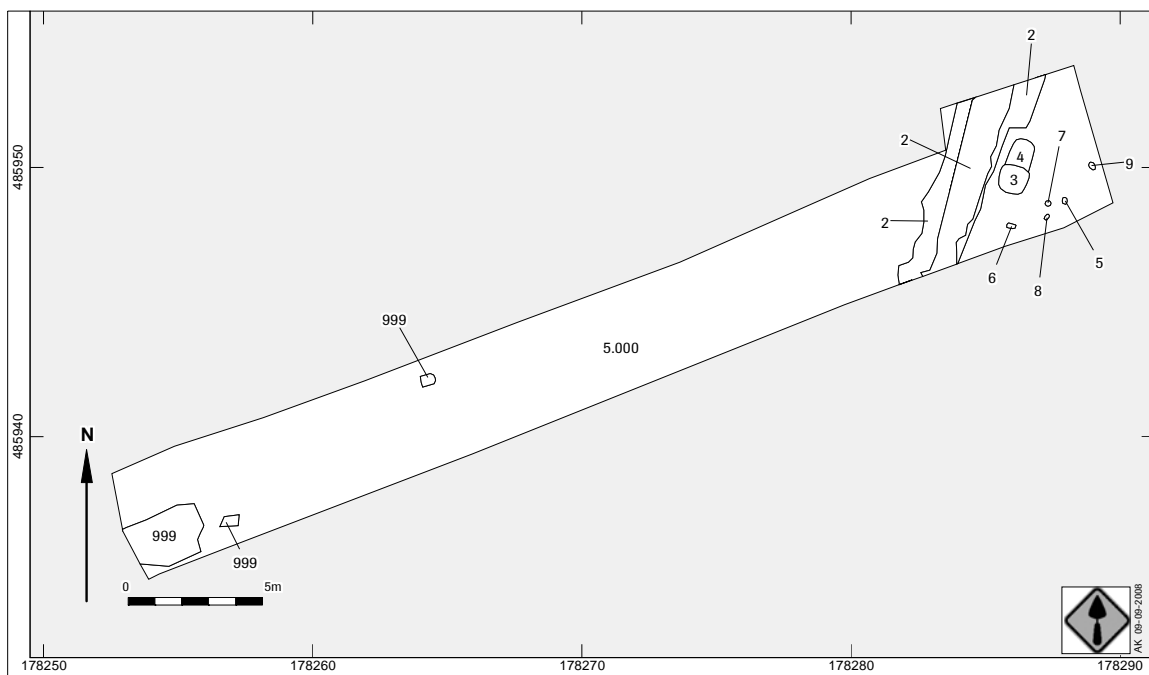
⁶ Cf. Handboek ROB specificaties, juni 1998.

⁷ Williams 2008.

⁸ Gerrets 2008, PvE 08-266.

Afb. 3. Locatie van de aangelegde proefsleuf; werkput 1.

Afb. 4. Overzicht van de aangetroffen sporen in de proefsleuf.

De proefsleuf was 4 m breed en 40 m lang. Onder de bouwvoor is een sporenvak aangelegd. Dit vlak is machinaal aangelegd, zonder schaafbak, omdat schaven de zichtbaarheid van de sporen waarschijnlijk niet zou verbeteren. Tijdens de aanleg van het vlak zijn vondsten in vakken van 4 x 5 m verzameld. Grondsporen zijn direct ingekrast. De vlakken en de stort zijn met behulp van een metaaldetector onderzocht. Vervolgens is het vlak en ieder spoor daarin gefotografeerd en getekend (schaal 1:50), waarbij om de 4 m een waterpashoogte is bepaald (afb. 4). Alle aangetroffen grondsporen zijn met de hand gecoupeerd. Alleen coupes over sporen die mogelijk antropogeen van oorsprong zijn, zijn getekend op schaal 1:20. Alle coupes zijn gefotografeerd. Het restant van de gecoupeerde sporen is vervolgens met de schep afgewerkt. Hierbij zijn geen vondsten aangetroffen.

Tijdens het aanleggen van het diepste vlak werd een putprofiel aangelegd. Kolomopnamen van het putprofiel zijn gefotografeerd en getekend en vervolgens beschreven door een fysisch geograaf.

3 Resultaten

3.1 Fysisch geografisch onderzoek (J. de Moor, ArcheoSpecialisten)

Het plangebied ligt aan de rand van de hoge stuwwallen van de Veluwe, op de overgang naar het lager gelegen dekzandgebied. Het gebied loopt in noordwestelijke richting langzaam af naar de Flevopolder. De dekzandgebieden aan de rand van de stuwwallen worden vaak gordeldekzanden genoemd en zijn van oudsher geschikte bewoningslocaties geweest. De dekzanden behoren geologisch gezien tot de formatie van Bostel.

De stuwwallen zijn tijdens de voorlaatste ijstijd (het Saalien) gevormd door oprukkend landijs. Tijdens de laatste ijstijd (het Weichselien) is er aan de randen van deze stuwwallen zand door de wind afgezet, dit zijn dekzanden. In recentere tijden is er in de buurt van Hulshorst ook weer veel zand door de wind afgezet, dit zijn stuifzanden en deze zijn ontstaan onder invloed van de mens. Door het gebruik van heidevelden voor heideplaggen had de wind op veel plaatsen vrij spel.

De heideplaggen werden gebruikt om de zandgronden vruchtbaarder te maken en zodoende beter geschikt te maken voor akkerbouw. Door ophoging van de akkers met een mengsel van zand en heideplaggen is in de loop van de tijd een esdek ontstaan. Hierbij is de oorspronkelijk aanwezige podzolbodem vaak verdwenen en/of opgenomen in het esdek.

Het plangebied heeft als bodemtype gooreerdgrond. Dit zijn bodems van laaggelegen gebieden waar de grondwaterstand een zeer grote invloed heeft op de bodemvorming. Hier zijn geen B-horizonten gevormd, zoals in podzolgronden maar ligt de humeuze of moerige A-horizont direct op de C-horizont. Als de bovengrond zeer weinig (moerig) is, worden de gronden gerekend tot de broekeerdgronden. Gronden met een 15 a 30 cm dikke, matig tot zeer humeuze zware bovengrond worden gerekend tot de goor- of beekeerdgronden. De gooreerdgronden hebben geen roestvlekken in de ondergrond of beginnend dieper dan 35 cm, in tegenstelling tot de beekeerdgronden waarbij er roestvlekken aanwezig zijn binnen 35 cm - mv.

Op de onderzoekslocatie is de oorspronkelijke podzolbodem niet meer aanwezig. De bodemopbouw bestaat hier uit het moedermateriaal (de C-horizont, het dekzand) met daarop een esdek (plaggendek) van gemiddeld 40 tot 50 cm dikte (afb. 5).

3.2 Sporen en structuren

Een geul (spoonr. 2) van natuurlijke oorsprong is aangetroffen (zie bijlagen). Deze heeft een mogelijke antropogene vulling. De geul kan bij het bewerken van het land zijn dichtgegooid. Een grijze laag onder het esdek is zichtbaar in het profiel. Dit kan een oude akker/cultuurlaag zijn. Het is ook mogelijk dat het een mollenlaag is (een laag onder het esdek, die vergraven is door mollen). Verder is er een paalgat (spoonr. 5) gevonden (zie bijlagen). Bij het afwerken ervan is geen vondstmateriaal aangetroffen, waardoor een datering niet mogelijk is.

3.3 Vondstmateriaal

3.3.1 Aardewerk

Bij de aanleg van het vlak is een stukje aardewerk aangetroffen. Het betreft een scherp proto-steengoed, dat gedateerd kan worden in de 13e eeuw.⁹

⁹ Determinatie S. Ostkamp.

Afb. 5. Kolomopname van het zuidprofiel.

4 Synthese

4.1 Algemeen

De verwachtingen die op grond van het vooronderzoek zijn gesteld, kunnen op basis van het huidige onderzoek niet worden bevestigd. Op basis van de resultaten van het Inventariserend VeldOnderzoek dat in maart 2008 werd uitgevoerd, is het plangebied aangeduid als een gebied met een hoge archeologische verwachtingswaarde. Op het terrein zouden bewoningsporen zich af kunnen tekenen van de middeleeuwse nederzetting, die op het aangrenzende terrein in de proefsleuven is aangetroffen. Sporen van deze nederzetting zijn in de proefsleuf niet aangetroffen.

4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen die in het Programma van Eisen zijn gesteld zullen hier worden beantwoord op basis van de bevindingen van het proefsleuvenonderzoek.

1. Wat is de aard, datering, fasering en ruimtelijke spreiding van de archeologische waarden?
  - Er zijn bijna geen archeologische waarden aangetroffen. Aard, datering, fasering en ruimtelijke spreiding zijn daarom niet vast te stellen.
2. Wat is de datering van het esdek en is hierin een fasering aanwezig?
  - Er is slechts één scherf aardewerk afkomstig uit het esdek. Een datering is dus moeilijk te geven. Wel is er mogelijk sprake van een oude akkerlaag onder het esdek. Deze grijze laag is onder het esdek zichtbaar.
3. Zijn er resten van de op het aangrenzende deel van het terrein aangetroffen middeleeuwse nederzetting aanwezig op de locatie?
  - De grijze laag onder het esdek is een aanwijzing dat het terrein als akkerland in gebruik was. Deze akkerlaag is waarschijnlijk met de aangrenzende nederzetting in verband te brengen.
4. Wat is de conserveringstoestand en gaafheid van de archeologische resten?
  - Deze zijn door een tekort komen aan archeologische indicatoren moeilijk vast te stellen
5. Wat is de landschappelijke context van de resten?
  - Het plangebied ligt op de rand van de stuwwallen van de Veluwe. Op deze stuwwallen bevinden zich dekzanden, die zijn afgezet tijdens het einde van de laatste ijstijd. In recentere is er in de buurt van Hulshorst ook weer veel zand door de wind afgezet. Dit zijn stuifzanden en deze zijn ontstaan door ontbossing voor heideplaggen. Deze heideplaggen werden gebruikt om de zandgronden vruchtbaarder te maken. Door ophoging van de akkers met een mengsel van zand en heideplaggen is in de loop van de tijd het esdek ontstaan.
6. Op welke diepte bevinden de archeologische resten zich?
  - De sporen zijn na het verwijderen van het esdek zichtbaar en bevinden zich op ca. 70 cm onder het maaiveld.
7. Is een oude percelering te herleiden?
  - Er zijn geen sporen van een percelering gevonden. Deze is dus niet te herleiden.
8. Wat zeggen de aangetroffen resten over het middeleeuwse ontginningslandschap?
  - De mogelijk dichtgestorte geul en een mogelijke oude cultuurlaag, kunnen erop wijzen dat het terrein als akkerland in gebruik is geweest; mogelijk ten tijde van de middeleeuwse nederzetting.
9. Kan er aan de hand van het vondstmateriaal iets gezegd worden over de sociale of economische situatie van de bewoners?
  - Er is te weinig vondstmateriaal gevonden om hier een concrete uitspraak over te doen.
10. Hoe passen deze resten in het beeld dat we op dit moment hebben van de middeleeuwse bewoningsgeschiedenis van de westrand van de Veluwe?
  - De scherf die is gevonden, dateert uit de dertiende eeuw. Dit komt overeen met de datering voor de nederzettingssporen op het aangrenzende terrein. Aangezien er weinig archeologische indicatoren zijn aangetroffen, is het onmogelijk om hier meer over te zeggen.

5 Waardering en selectieadvies

5.1 Waardering van de vindplaats

De waardstelling, zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1, specificatie VS06) gebeurt op drie niveaus: belevingswaarde, fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit. De eerste is niet van toepassing omdat de vindplaats niet bovengronds zichtbaar is. Alleen de laatste twee niveaus zijn op deze vindplaats van toepassing. De fysieke kwaliteit van de vindplaats is gebaseerd op haar conservering en gaafheid. De conservering geeft aan in hoeverre de resten behouden zijn, de gaafheid in hoeverre de vindplaats nog compleet is. De beoordeling is voor zowel gaafheid als conservering: drie punten voor hoge, twee punten voor middelhoge en één punt voor lage kwaliteit.

Een vindplaats is niet aangetroffen. Het deel met sporen is van onvoldoende omvang om van een representatief deel van een nederzetting te spreken.

De conservering van het aangetroffen paalgat was redelijk. Het staat echter niet vast of dit een representatief spoor is. Het aardewerk dat verzameld is tijdens het aanleggen van de sporenvlakken is weinig verweerd, maar wel sterk gefragmenteerd. De conservering van sporen en vondsten wordt middelhoog gewaardeerd. Hierbij moet echter worden bedacht dat op regionaal niveau de conserveringsomstandigheden voor de vindplaats niet kenmerkend zijn voor dit gebied.

Botten en zaden zijn niet aangetroffen. De waardering van beide fysieke kwaliteitscriteria is in totaal drie punten. Dit is een score die middelmatig/laag is en die haar het predikaat 'niet behoudenswaardig' oplevert (tabel 2).

Ook op inhoudelijke kwaliteit, uitgedrukt in waarden voor zeldzaamheid, informatie en ensemble, wordt de vindplaats beoordeeld met hetzelfde puntensysteem. De totale score voor de inhoudelijke kwaliteit is drie punten en de waardering van de vindplaats op basis van deze criteria is dan ook laag.

Tabel 2. Scoretabel waardstelling (naar KNA, versie 3.1).

Waarden	Criteria	Scores			Totale score
		Hoog	Midden	Laag	
Beleving	Schoonheid	Wordt niet gescoord			
	Herinneringswaarde	Wordt niet gescoord			
Fysieke kwaliteit	Gaafheid			1	≥ 5 behoudenswaardig
	Conservering		2		
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid			1	
	Informatiewaarde			1	≥ 7 behoudenswaardig
	Ensemblewaarde			1	
	Representativiteit	N.v.t.			

5.2 Selectieadvies

Op basis van de resultaten van het onderzoek heeft de vindplaats uit archeologisch oogpunt het predikaat 'niet behoudenswaardig' gekregen. ADC ArcheoProjecten adviseert op deze locatie geen vervolgonderzoek uit te laten voeren. Archeologische waarden kunnen echter op basis van het vooronderzoek niet uitgesloten worden. Indien tijdens grondwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit alsnog te worden gemeld op basis van de Monumentenwet 1988 en de Wet op de Archeologische Monumenten. Aanbevolen wordt de uitvoerder van het grondwerk hiervan op de hoogte te stellen.

Literatuur

ARCHISII: <http://archis2.archis.nl/>

Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998: *Handboek ROB-specificaties*, Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.

Gerrets, D.A., 2008: *Nunspeet Hulshorst Weversweg*, Amersfoort (PvE 08-266).

Ringenier, H., 2006: *Plangebied Harderwijkerweg 411 te Hulshorst, gemeente Nunspeet; archeologisch vooronderzoek; een bureau- en inventariserend veldonderzoek*, Amsterdam (RAAP-notitie 1671).

Smit, L., 2005: *Hulshorst Harderwijkerweg 419 en Klarenweg 13, Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen*, Amersfoort (ADC-rapport 344).

Williams, G.L., 2008: *Weversweg, gemeente Nunspeet. Een inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven*, Amersfoort (ADC-rapport 1389).

Lijst van afbeeldingen

- Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied op de topografische kaart.
- Afb. 2. Locatie van het onderzoeksgebied op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW3).
- Afb. 3. Locatie van de aangelegde proefsleuf; werkput 1.
- Afb. 4. Overzicht van de aangetroffen sporen in de proefsleuf.
- Afb. 5. Kolomopname van het zuidprofiel.

Lijst van Tabellen

- Tabel 1. Tijdsduur van de verschillende (pre)historische perioden.
- Tabel 2. Scoretabel waardestelling (naar KNA, versie 3.1).

Bijlage

PUTNR	VLAKNR	SPOORNR	AARDSPOOR	VLAKVORM	VORM_COUPE
1	1	1	REC	RHK	RHK
1	1	2	GR	LIN	KOM
1	1	3	NV	RND	KOM
1	1	4	NV	RHK	VLK
1	1	5	PG	RND	RHK
1	1	6	BV	RHK	VLK
1	1	7	NVD	ONR	ONR
1	1	8	NVD	ONR	ONR
1	1	9	BV	RHK	VLK
1	103	1000	BV	ONR	
1	103	1001	BV	ONR	
1	103	2000	LG	ONR	
1	103	3000	LG	ONR	
1	103	5000	LG	ONR	

*Voor de verklaring van de gebruikte afkortingen zie verklarende woordenlijst lijst "afkortingen database".

Verklarende woordenlijst

Antropogene sporen Alle immobiele sporen van menselijke oorsprong, variërend van paalgaten of fosfaatvlekken tot muurresten.

AMK Archeologische Monumentenkaart geeft een overzicht van gewaardeerde archeologische terreinen in vier categorieën: 1) Archeologische waarde, 2) Hoge archeologische waarde, 3) Zeer hoge archeologische waarde en 4) Zeer hoge archeologische waarde beschermd. De AMK is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de RACM en de provincies en wordt beheerd door de RACM.

Archeologische indicatoren Indicatief archeologisch materiaal dat bij (boor)onderzoek een aanwijzing kan zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van een archeologische vindplaats.

Archis Archeologisch Informatie Systeem. Dit door de RACM beheerde systeem bevat informatie over o.a. onderzoeksmeldingen, vondstmeldingen, waarnemingen, complexen en monumenten.

¹⁴C Koolstof (radioactieve isotoop), gebruikt voor datering.

CIS Het landelijke registratienummer ten behoeve van archeologisch onderzoek, uitgegeven door het Centraal Informatiesysteem.

CMA Centraal Monumenten Archief.

Conservering De mate waarin grondsporen, anorganische (aardewerk, vuursteen, metaal, glas etc.) en organische archeologische resten (bot, zaden, hout etc.) bewaard zijn gebleven.

Ensemblewaarde De meerwaarde die aan een vindplaats wordt toegekend op grond van de mate waarin sprake is van een landschappelijke en/of archeologische context.

Ex situ niet ter plaatse. Aanduiding die wordt gebruikt om aan te geven of grondsporen en / of artefacten zich niet meer op de oorspronkelijke plaats in de bodem bevinden. Behoud ex situ is het bewaren van de archeologische informatie door definitief onderzoek (opgraven, documenteren en registreren).

Gaafheid De mate van (fysieke) verstoring van de bodem en/of de (eventueel aanwezige) archeologische waarden, zowel in verticale zin (diepte) als in horizontale zin (omvang)

Herinneringswaarde De herinnering die een archeologisch monument oproept over het Verleden.

IKAW Indicatieve kaart van archeologische waarden, een door de RACM geproduceerde kaart op landelijk niveau met de verwachte relatieve of absolute dichtheid van (bepaalde) archeologische verschijnselen in de bodem.

IVO Inventariserend Veld Onderzoek. Het verwerven van (extra) informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, als aanvulling op en toetsing van de archeologische verwachting, gebaseerd op het bureauonderzoek middels waarnemingen in het veld.

Informatiewaarde De betekenis van een monument als bron van kennis over het verleden. De informatiewaarde wordt bepaald door de mate waarin (een opgraving van) het monument een bijdrage kan leveren aan nieuwe kennisvorming over het verleden.

In situ Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponneerd, weggegooid of verloren. Behoud in situ is het behouden van archeologische waarden in de bodem.

KNA Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

NAP Normaal Amsterdams Peil (=officieel peilmerk).

PVA Plan van Aanpak. Een door de opdrachtnemer op te stellen plan voor de uit te voeren werken waarmee beoogd wordt aan de vereisten zoals geformuleerd in het Programma van Eisen en/of het ontwerp te voldoen. Ook wordt hierin een voorstel gedaan voor de werkwijze waarmee de in het Programma van Eisen en/ of ontwerp geformuleerde resultaatsverwachtingen bereikt kunnen worden.

PvE Programma van Eisen. Het PvE is een door een bevoegde overheid opgesteld of bekrachtigd document dat de probleem- en doelstelling van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats geeft en de daaruit af te leiden eisen formuleert met betrekking tot het uit te voeren werk.

RACM Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurhistorie en Monumentenzorg, tot eind 2006 de ROB, Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek.

Representativiteit De mate waarin een bepaald type vindplaats typerend is voor een periode dan wel een gebied.

RTS Robotic Total Station. Hiermee worden vlakken direct digitaal ingemeten.

Schoonheid De esthetisch-landschappelijke waarde van een archeologisch monument, die vooral in zichtbaarheid tot uiting komt.

Selectieadvies Archeologisch inhoudelijk advies over de behoudenswaardigheid van een vindplaats. Dit wordt opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria.

Zeldzaamheid De mate waarin een bepaald type monument schaars is (of is geworden) voor een periode of in een gebied.

Afkortingen in database

AARD SPOOR

Aard van het spoor

Code	Omschrijving
AKR	(oude) akkerlaag
AWC	aardewerk-concentratie
BA	balk
BES	beschoeiing
BG	boorgat
BKS	bekisting
BOC	botconcentratie
BPA	beschoeiing, palen
BPL	beschoeiing, planken
BPT	beerput/beerkelder
BRL	brandlaag
BU	bustum
BUN	visbun
BV	bouwoor
CR	crematiegraf
DIG	dierbegraaving
DK	drenkkuil
DLT	doorlaat (door een muur)
DP	depressie
DR	drain
EG	erfgreppel
ES	esdek
FU	fuik
GA	gracht
GE	geul
GHE	grafheuvel
GR	greppel
GRK	grafkuil
GT	goot
HA	haard
HAK	haardkuil
HG	huisgreppel
HKC	houtschool-concentratie
HI	hoefindruk
HO	hout
HU	hutkom
IN	inhumatiegraf
KEL	kelder
KGO	ovale kringgreppel
KGR	ronde kringgreppel
KGV	vierkante kringgreppel
KL	kuil
KS	karrenspoor
LAK	Laklaag
LAT	latrine
LG	laag
LO	ophogingslaag
LS	stortlaag
MI	muurinsteek
MR	muur
MSK	mestkuil
MST	muursteen
MU	muuruitbraak
NV	natuurlijke verstoring
NVD	dierlijke verstoring
NVP	plantaardige verstoring
OV	oven
PA	houten paal
PAK	paal met paalkuil
PG	paalgat
PGK	paalgat met paalkuil
PK	paalkuil
PL	plank
PLW	plaggenwand
PO	poel
POE	poer
POT	potstal
PS	ploegspoor
PSE	ploegspoor, eergetouw
PSK	ploegspoor, keerploeg
REC	recent
RPA	palenrij
RPG	rij paalgaten
RPK	rij paalkuilen
RPL	rij planken
SG	standgreppel
SI	silo

SL	sloot
SPB	spaarboog
SPG	spitsgracht
SS	spitspoor
ST	steen
STC	steenconcentratie
VL	vlek
VR	vloer
VSC	vuursteenconcentratie
VW	vlechtwerk
WA	waterput
WG	weg
WK	waterkuil
WL	wal
WOO	woonlaag
XXX	onbekend

COUPEVORM

Vorm van de onderkant van het spoor in de coupe.

Code	Omschrijving
ONR	onregelmatig
PNT	punt
RND	rond
VLK	vlak
KOM	komvormig

NG niet gecoupeerd

VLAKVORM

Vorm van het spoor op het horizontale vlak

Code	Omschrijving
LIN	lineair
ONR	onregelmatig
OVV	ovaal
RHK	rechthoekig
RND	rond
SIK	sikkelvormig
VKT	vierkant

KLEUR

Duiding van de kleur.

Code	Referentie
BE	beige
BL	blauw
BR	bruin
GL	geel
GN	groen
GR	grijs
OR	oranje
PA	paars
RO	rood
RZ	roze
WI	wit
ZW	zwart

Daarnaast:

D	donker
L	licht
SCH	schoon
VL	vuil
ZR	zeer

DBRGR = donkerbruingrijs (hoofdkleur is dan grijs)

INSLUITSEL

Aard van een insluitSEL van een vulling.

Code	Referentie
AS	as
AW	aardewerk vaatwerk
BOT	bot (geen schelp)
BW	bouwaardewerk (baksteen, dakpan, tegel)
FE	ijzeroer
FF	fosfaat
GL	glas
HK	houtschool
HL	hutenleem
HT	hout
KER	keramische objecten (weefgewichten)
KI	kiezel
LR	leer

MET	metaal
MN	mangaan
NS	natuursteen
OKR	oker
SCH	schelp
SL	slak
VKL	verbrande klei
VST	vuursteen

TEXTUUR

Textuur van een vulling met NEN-classificatie.

Code	NEN	Referentie
K	K	klei
ZK	Ks1	zware klei
MK	Ks2	matig zware klei
LK	Ks3	lichte klei
Z-K		zandige klei
ZI		zavel
ZZI	Kz1	zware zavel
MZI	Kz2	matig lichte zavel
LZI	Kz3	lichte zavel
L	L	leem
SL	Lz1	siitige leem
Z-L	Lz3	zandige leem
V	V	veen
V1	Vk3	venige klei
V2	Vk1	kleilig veen
V3	Vm	veen
Z-V	Vz1	zandig veen
Z	Z	zand
FZ	Zs1	fijn zand
MZ	Zs1	middelgrof zand
GZ	Zs1	grof zand
ILZ	Zs2	iets lemig zand
LZ	Zs3	lemig zand
IGHZ	g1	iets grindhoudend zand
MGHZ	g2	matig grindhoudend zand
SGHZ	g3	sterk grindhoudend zand
V-Z	Vz3	venig zand
G	G	grind
FG		fijn grind
GG		grof grind
IZHG	Gz1	iets zandhoudend grind
MZHG	Gz2	matig zandhoudend grind
SZHG	Gz3	sterk zandhoudend grind
ST		steen
HT		hout
H0	h1	humushoudend
H1	h2	matig humeus
H2	h3	humusrijk

INHOUD

Aard van het materiaal van een vondst.

Code	Referentie
AW	aardewerk vaatwerk
BOT	bot (geen schelp)
BW	bouwaardewerk (keramisch, geen steen)
COP	coproliet
GL	glas (geen slak)
HK	houtschool
HT	hout (geen houtschool, geen plantaardige resten)
KER	keramische objecten (weefgewichten ed.)
LR	leer
MET	metaal (geen slak)
MIX	gemengd
NS	natuursteen (geen vuursteen)
OKR	oker
PIJ	pijpenkoppes en -stelen
SCH	schelp
SL	slakken
TOU	touw (vaak vlas of bast)
TXT	textiel (wol of draad)
VKL	verbrande klei (geen lemen gewichten)
VST	vuursteen
XXX	overig

MONSTER

Aard van een monster.

Code	Referentie
MA	monster algemeen
MAR	monster artropoden
MBOT	monster bot
MCI4	monster voor C-14 datering
MCH	chemisch monster
MCR	crematiemonster
MD	monster voor dendrochronologisch onderzoek
MFF	fosfaatmonster
MHK	houtschoolmonster
MHT	houtmonster
MP	pollenmonster
MSC	schelpenmonster
MSL	monster slijpplaat
MZ	zadenmonster voor botanisch onderzoek

VERZAMELWIJZE

Manier waarop een vondst of monster is verzameld.

Code	Referentie
AAC	aanleg coupe (handmatig schaven)
AANV	aanleg vlak of profiel (handmatig)
BIGB	bigbag
COUP	couperen (handmatig)
DETC	detectorvondst
LICH	lichten (vondst met omringende grond integraal verwijderd)
MAA	machinale aanleg
MAF	machinale afwerking (of machinaal couperen)
MSCH	machinaal schaven
PUNT	puntvondst (ingemeten)
SCHA	uitschaven (handmatig)
SPIT	uitspitten (handmatig)
TROF	troffelen

